

SURPRISED STRANGER: YITRO THE RIGHTEOUS GENTILE

RASHI

(א) וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ. מִה שְׂמוּעָה שָׁמַע וּבָא, קָרִיעַת יָם סוּף וּמִלְחַמַת עַמְלֶק (מכילתא; זבחים קטז ע"א): אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה. לָהֶם בִּירֵידַת הַמָּוֶן וּבִבְאֵר וּבַעֲמֶלֶק; כִּי הוֹצִיא ה' וְגוֹמֵר. זוֹ גְדוּלָה עַל כָּל־ם (מכילתא): (ב) אַחַר שְׁלוּחֵיהֶּ. כְּשֶׁאָמַר לוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמִדְּוָן "לֵךְ שׁוּב מִצְרַיִם, וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת אִשְׁתּוֹ וְאֶת בְּנָיו וְגוֹמֵר" (לעיל ד:יט-כ), וַיֵּצֵא אֶהְרֹן לַקְרָאתוֹ "וַיִּפְגְּשׁוּהוּ בְּהַר הָאֱלֹהִים" (שם שם כז). אָמַר לוֹ, מִי הֵם הַלְלוּ, אָמַר לוֹ, זוֹ הִיא אִשְׁתִּי שֶׁנִּשְׂאָתִי בְּמִדְּוָן וְאֵלוּ בְּנֵי אָמַר לוֹ, וְהִיכֵן אֶתְּהָ מוֹלִיכֵן, אָמַר לוֹ, לְמִצְרַיִם. אָמַר לוֹ, עַל הָרֵאשׁוֹנִים אָנוּ מִצְטַעְרִים וְאֶתְּהָ בָּא לְהוֹסִיף עֲלֵיהֶם. אָמַר לָהּ, לְכִי לְבֵית אָבִיךָ, נְטִלָה שְׁנֵי בָנֶיךָ וְהִלְכָה לָּהּ (מכילתא): (ה) אֶל הַמִּדְבָּר. אֵף אָנוּ יוֹדְעִים שֶׁבְּמִדְבָּר הָיָה. אֶלָּא בְּשִׁבְחוֹ שֶׁל יִתְרוֹ דָּבָר הַפְּתוּב, שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב בְּכַבּוּדוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְנָדְבוּ לְבוֹ לְצֵאת אֶל הַמִּדְבָּר מִקּוֹם תְּהוֹ לְשִׁמוּעַ דְּבָרֵי תוֹרָה (מכילתא): (ז) וַיֵּצֵא מֹשֶׁה. כְּבוֹד גְּדוֹל נִתְכַפֵּד יִתְרוֹ בְּאוֹתָהּ שְׁעָה, כִּיּוֹן שֶׁיֵּצֵא מֹשֶׁה יֵצֵא אֶהְרֹן נָדָב וְאָבִיהוּא, וּמִי הוּא שְׂרָאָה אֵת אֵלוּ יוֹצֵאִין וְלֹא יֵצֵא (שם; תנחומא ו): (ח) וַיִּסְפֵּר מֹשֶׁה לְחוֹתְנָו. לְמִשׁוֹךְ אֵת לְבוֹ לְקַרְבוֹ לְתוֹרָה (מכילתא): אֵת כָּל הַתְּלָאָה. שְׁעַל הַיָּם וְשֶׁל עַמְלֶק (מכילתא): הַתְּלָאָה. לְמִ"ד אֶל"ף מִן הַיִּסּוּד שֶׁל תִּיבָה, וְהַתִּי"ו הוּא תִקּוּן וַיִּסּוּד הַנוֹפֵל מִמֶּנּוּ לְפָרְקִים. וְכֵן תְּרוּמָה, תְּנוּפָה, תְּקוּמָה, תְּנוּאָה: (ט) וַיַּחַד יִתְרוֹ. וַיִּשְׁמַח יִתְרוֹ, זֶהוּ פְּשׁוּטוֹ. וּמִדְּרַשׁ אַגְדָּה, נַעֲשֶׂה בְּשָׂרוֹ חֲדוּדִין חֲדוּדִין, מִצַּר

TORAH (SHEMOT 18)

א וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ כִּהְיוּ מִדְּוָן חֲתָנָו מֹשֶׁה אֵת כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלֹקִים לְמֹשֶׁה וּלְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ כִּי־הוֹצִיא ד' אֶת־יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם: ב וַיִּקַּח יִתְרוֹ חֲתָנָו מֹשֶׁה אֶת־צִפּוֹרָה אִשְׁתּוֹ מֹשֶׁה אַחֲרֵי שְׁלוּחֵיהֶּ: ג וְאֵת שְׁנֵי בָנֶיהָ אֲשֶׁר שָׂם הָאֱלֹהִים לְיִשְׂרָאֵל כִּי אָמַר גֵּר הָיִיתִי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם: ד וְשֵׁם הָאֱלֹהִים אֱלִיעֶזֶר כִּי־אֱלֹקֵי אָבִי בְּעֶזְרִי וַיַּעֲלֵנִי מִתַּרְבַּת פְּרִעָה: ה וַיָּבֵא יִתְרוֹ חֲתָנָו מֹשֶׁה וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ אֶל־מֹשֶׁה אֶל־הַמִּדְבָּר אֲשֶׁר־הוּא חֲנֹה שָׂם הָרַ הָאֱלֹקִים: ו וַיֹּאמֶר אֶל־מֹשֶׁה אֲנִי חֲתָנֶךָ יִתְרוֹ בָּא אֵלַיךְ וְאִשְׁתְּךָ וּשְׁנֵי בָנֶיהָ עִמָּה: ז וַיֵּצֵא מֹשֶׁה לַקְרָאת חֲתָנָו וַיִּשְׂתַּחֲוּ וַיִּשְׁקוּ לוֹ וַיִּשְׂאֲלוּ אִישׁ־לְרֵעֵהוּ לְשָׁלוֹם וַיָּבֵאוּ הָאֱלֹהִים: ח וַיִּסְפֹּר מֹשֶׁה לְחֲתָנָו אֵת כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה ד' לְפְרִעָה וּלְמִצְרַיִם עַל אֹדֶת יִשְׂרָאֵל אֵת כָּל־הַתְּלָאָה אֲשֶׁר מְצַאתֶם בְּדַרְךְ

וַיִּצְלֹם ד': ט וַיַּחֲדֵךְ יִתְרוֹ עַל
כָּל-הַטּוֹבָה אֲשֶׁר-עָשָׂה ד'
לְיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֶצִּילוֹ מִיַּד
מִצְרַיִם: י וַיֹּאמֶר יִתְרוֹ בְּרוּךְ ד'
אֲשֶׁר הֶצִּיל אֶתְכֶם מִיַּד מִצְרַיִם
וּמִיַּד פַּרְעֹה אֲשֶׁר הֶצִּיל אֶת-הָעָם
מִתַּחַת יַד-מִצְרַיִם: יא עָתָה
יָדַעְתִּי כִּי-גָדוֹל ד' מִכָּל-הָאֱלֹהִים
כִּי בִדְבַר אֲשֶׁר זָדוּ עֲלֵיהֶם:
יב וַיִּקָּח יִתְרוֹ חַתָּן מִשָּׂה עִלְיָה
וּזְבָחִים לְאֱלֹהִים וַיָּבֵא אֶהֱרֹן וְכָל
זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל לֶאֱכֹל-לֶחֶם עִם-חַתָּן
מֹשֶׁה לְפָנֵי הָאֱלֹהִים:

על אבוד מצרים. היינו דאמרי אינשי,
גיורא עד עשרה דרי לא תבזי ארמאה
באפיה (סנהדרין צד ע"א): על כל הטובה.
טובת המן והבאר והתורה. ועל כלן "אשר
הצילו מיד מצרים". עד עכשו לא היה עבד
יכול לברוח ממצרים, שהיתה הארץ
מסגרת, ואלו יצאו נששים רבוא (מכילתא):
(ו) אשר זדו. אשר הרשיעו. ורבותינו
דרשוהו לשון "וינד יעקב נזיד" (בראשית
כה:כט), בקדרה אשר בשלו בה נתבשלו
(סוטה יא ע"א):

Exodus 18

1. When Jethro, the priest of Midian, Moses' father-in-law, heard of all that God had done for Moses, and for Israel his people, and that the Lord had brought Israel out of Egypt; 2. Then Jethro, Moses' father-in-law, took Zipporah, Moses' wife, after he had sent her back, 3. And her two sons; and the name of one was Gershom; for he said, I have been an alien in a strange land; 4. And the name of the other was Eliezer; for the God of my father, said he, was my help, and saved me from the sword of Pharaoh; 5. And Jethro, Moses' father-in-law, came with his sons and his wife to Moses into the wilderness, where he encamped at the mount of God; 6. And he said to Moses, I your father-in-law Jethro have come to you, and your wife, and her two sons with her. 7. And Moses went out to meet his father-in-law, and did obeisance, and kissed him; and they asked each other about their welfare; and they came into the tent. 8. And Moses told his father-in-law all that the Lord had done to Pharaoh and to the Egyptians for Israel's sake, and all the hardship that had come upon them by the way, and how the Lord saved them. 9. And Jethro rejoiced because of all the goodness which the Lord had done to Israel, whom he had delivered from the hand of the Egyptians. 10. And Jethro said, Blessed be the Lord, who has saved you from the hand of the Egyptians, and from the hand of Pharaoh, who has saved the people from under the hand of the Egyptians. 11. Now I know that the Lord is greater than all gods; for in the thing where they dealt proudly he was above them. 12. And Jethro, Moses' father-in-law, took a burnt offering and sacrifices for God; and Aaron came, and all the elders of Israel, to eat bread with Moses' father-in-law before God.